

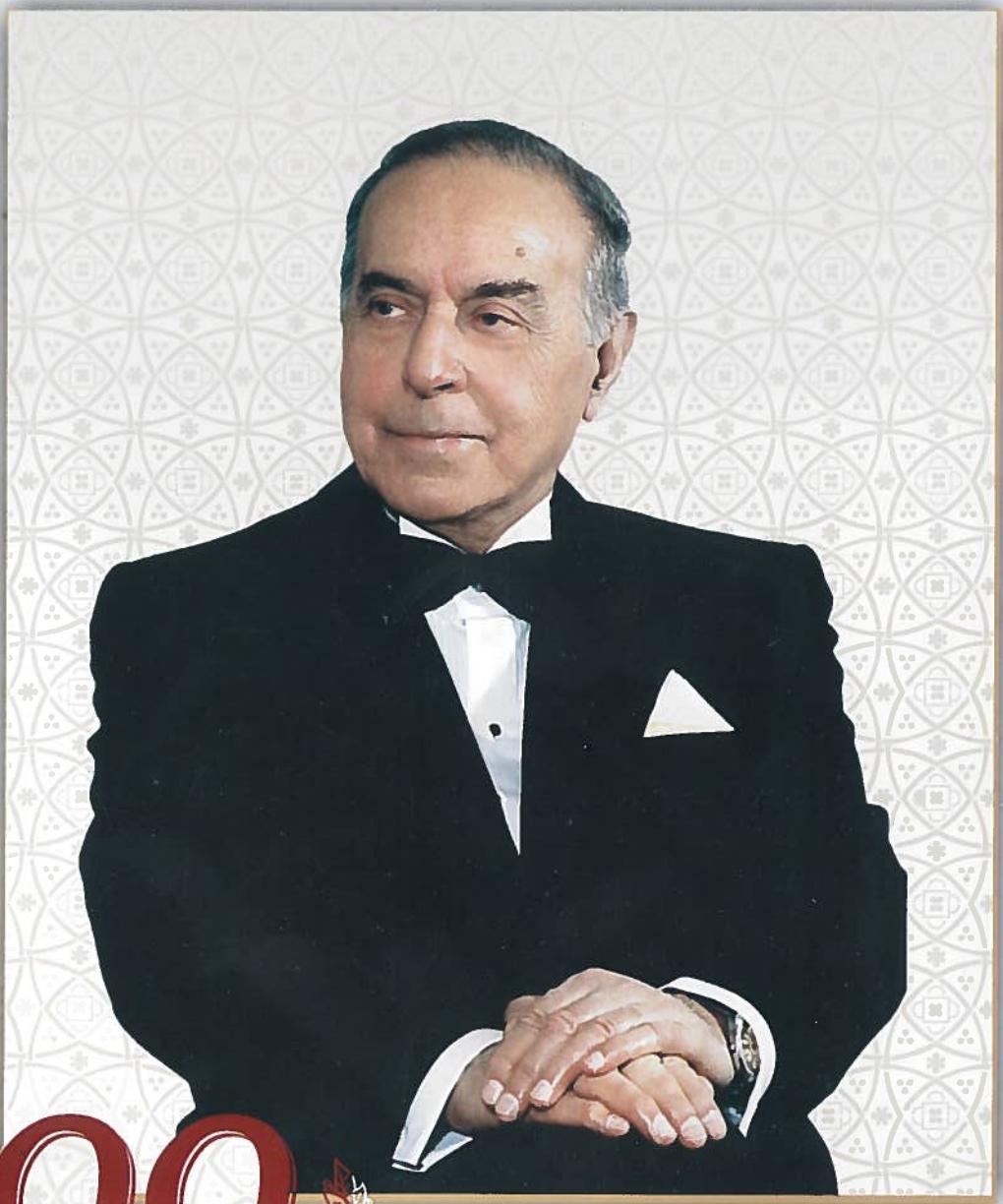

Ədliyyə Nazirliyi Ministry of Justice

Bələdiyyələrin fəaliyyətinə
inzibati nəzarətin
həyata keçirilməsi ilə bağlı

İLLİK MƏRUZƏ

(2023-cü il üzrə)

100

Bələdiyyələr dövlətin də gördüyü işlərin böyük bir hissəsini
öz üzərlərinə götürəcək, dövlətin də yükünü müəyyən qədər
yüngülləşdirəcəklər. Ona görə bələdiyyələrin seçilməsi,
onların təşkil edilməsi, gələcək fəaliyyəti bizim cəmiyyətimiz üçün,
dövlətimiz üçün və hər bir vətəndaş üçün çox vacibdir

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan xalqının ümummilli lideri

**Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarətin
həyata keçirilməsi ilə bağlı**

İLLİK MƏRUZƏ

(2023-cü il üzrə)

Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarətin həyata keçirilməsi ilə bağlı illik məruzə (2023-cü il üzrə). Bakı, “Ədliyyə Nəşriyyat Evi” MMC, 2024. 24 səh.

“Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarət haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 9-cu maddəsinə əsasən hazırlanmış bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarətin həyata keçirilməsi ilə bağlı Ədliyyə Nazirliyinin illik məruzəsində (2023-cü il üzrə) yerli özünüidarəetmə sahəsində görülmüş işlər, mövcud problemlər və onların həlli üçün tədbirlər, o cümlədən maarifləndirmə işi barədə məlumat verilir.

Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarətin həyata keçirilməsi ilə bağlı illik məruzə (2023-cü il üzrə)

2023-cü il ölkəmiz üçün çox mühüm, əlamətdar hadisələrlə zəngin olmuşdur. Ümummilli Liderin əziz xatirəsinə dərin ehtiramın ifadəsi olaraq Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən 2023-cü il "Heydər Əliyev İli" elan edilərək Ulu Öndərin 100 illik yubileyi respublikamızda və onun hüdudlarından kənarda geniş qeyd olunmuşdur.

Bu münasibətlə Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən xalqımızın milli sərvəti olan Heydər Əliyev irsinə həsr olunan silsilə tədbirlər, o cümlədən Azərbaycan ədliyyəsinin, məhkəmə-hüquq sisteminin, yerli demokratiya institutunun inkişafında Ümummilli Liderin dühası mövzularında konfranslar, yiğincaqlar, Heydər Əliyev Mərkəzi ilə tanışlıq, kitab sərgiləri, "açıq qapı" günləri və ictimaiyyətlə, gənclərlə maarifləndirici görüşlər təşkil olunmuşdur.

Yubiley ilində nazirliyin və Azərbaycan Bələdiyyələrinin Milli Assosiasiyalarının təşkilatçılığı, Milli Məclisin komitə sədrləri və üzvlərinin, bələdiyyələrin, ali təhsil müəssisələrinin, vətəndaş cəmiyyəti və media nümayəndələrinin, gənclərin iştirakı ilə "Heydər Əliyev Azərbaycanda yerli özünüidarəetmənin banisidir" mövzusunda konfrans keçirilərək maraqlı məruzələr dinlənilmiş, yerli özünüidarəetmə fəaliyyətinə töhfə olan nazirlik tərəfindən hazırlanmış "Bələdiyyələrlə iş portalı"nın təqdimatı keçirilmişdir.

Eyni zamanda bələdiyyələrlə maarifləndirmə işi aparılmaqla "Heydər Əliyev İli" ilə bağlı tövsiyə hazırlanaraq onlara göndərilmiş, keçirilən seminar-müşavirə-

Prezident İlham Əliyevin Xankəndi şəhərində Azərbaycanın Dövlət Bayrağı və gerbi altında çıxışı, 15 oktyabr 2023-cü il

İərdə Ulu Öndərin ölkəmizdə yerli özünüidarəetmə institutunun bərqərar olmasına müstəsna rolundan bəhs edilmiş, Səbail rayon bələdiyyələri ilə birgə "Heydər Əliyev" irsində yerli demokratiya və vətəndaş cəmiyyəti" mövzusunda ictimai dinləmə və "açıq qapı" günü keçirilmişdir.

Ümumilikdə il ərzində bələdiyyələr tərəfindən Ulu Öndərin yubileyinə həsr olunan yüzlərlə müxtəlif tədbir, o cümlədən idman və intellektual yarışlar, müsabiqələr, ağaçəkmə və qanvermə aksiyaları və s. təşkil edilmişdir.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin xalqımız və dövlətimiz qarşısında xidmətləri misil-sizdir, onun ən mühüm xidməti isə özünün siyasi varisini - ölkə Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevi ərsəyə gətirməsidir. 2023-cü il həm də dövlət başçısı İlham Əliyevin prezidentlik fəaliyyətinin 20 illiyi ilə əlamətdardır.

*Prezident İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva Ağdam rayonu
dördüncü yaşayış kompleksinin təməlqayma mərasimində, 24 dekabr 2023-cü il*

Bu illər ərzində ölkəmizin sabit və təhlükəsiz inkişafi, dünyanın ən islahatçı dövlətinə, enerji təhlükəsizliyi sahəsində etibarlı tərəfdaşa çevrilməsi, kosmik kluba daxil olması, BMT Təhlükəsizlik Şurasına qeyri-daimi üzvlüyü, ikinci ən böyük siyasi təsisat olan Qoşulmama Hərəkatına sədrliyi, humanitar, siyasi, iqtisadi, mədəni forumlara, möhtəşəm idman yarışlarına uğurla ev sahibliyi ölkə Prezidentinin yorulmaz fəaliyyətinin əyani təcəssümüdür.

Eyni zamanda respublikamızın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyeva dövlətimizin başçısına güclü dayaq və dəstək olaraq ölkəmizin hərtərəfli tərəqqisinə mühüm töhfələr verir.

Ötən dövrdə ən böyük tarixi nailiyyətimiz Ümummilli Liderin ümdə vəsiyyəti olan torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsidir. 2023-cü ilin sentyabr ayında isə bir

sutkadan az müddətdə keçirilən lokal xarakterli antierror tədbirləri nəticəsində Qarabağda Ermənistanın qanunsuz fəaliyyətinə, separatizmə birdəfəlik son qoyularaq ərazi bütövlüyüümüz və suverenliyimiz tam təmin edilmişdir. Cənab Prezident qədim diyarımız olan Xankəndi şəhərində və digər ərazilərimizdə üçrəngli bayraqımızı ucaldaraq Azərbaycanın gerbi, bayraqı altında məğrur çıxışı ilə xalqımıza növbəti sevinc və zəfər hissini yaşatmışdır.

Dövlət başçısının və Birinci vitse-prezidentin iştirakı ilə Xankəndi şəhərində Vətən müharibəsində əldə edilən Zəfərin üçüncü ildönümüne həsr olunan hərbi paradın, azad edilmiş torpaqlarda ilk dəfə futbol matçının yenidən tam təmir edilmiş şəhər stadionunda keçirilməsi və digər mühüm tədbirlər Zəfərimizin əsas mənbəyi olan Prezident, xalq və ordu birliyinin əyani təzahürü olmuşdur.

Bu gün Azərbaycan həmdə azad edilmiş ərazilərimizdə öz gücү hesabına aparılan genişmiqyaslı quruculuq işləri ilə dünyani heyrətləndirir. İşgal vaxtı büsbütün dağıdılmış, talan edilmiş, minalanmış torpaqlarımız dövlət başçısının rəhbərliyi ilə sürətlə dirçəlir, Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə tarixi, mədəni və dini abidələrimiz bərpa olunaraq əvvəlki siması özünə qaytarılır. Şuşa şəhərinin Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti Təşkilatı (TÜRKSOY) tərəfindən 2023-cü il üçün "Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı", İslam Dünyası Mədəniyyət Nazirlərinin Konfransında 2024-cü il üçün "İslam dünyasının mədəniyyət paytaxtı" elan edilməsi Qarabağın tacı Şuşaya xüsusi ehtiramın ifadəsidir.

Ölkəmizin əldə etdiyi tarixi Qələbə bölgədə yeni reallıqlar yaratmışdır. Regionda sülh gündəliyini qalib Azərbaycan müəyyən edir, burada yenidən gərginlik yaratmaq istəyənlərə qarşı isə qəti siyasi iradə nümayiş etdirilir. Avropada yerli özünü-idarəetmə sahəsinə məsul qurum olan Avropa Yerli və Regional Hakimiyyətlər Konqresinin də məkrli siyasi dairələrin təsiri altına düşərək oktyabr ayında

Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 100 illik yubileyi münasibətilə keçirilən geniş konfrans, 4 may 2023-cü il

"Heydər Əliyev Azərbaycanda yerli özünü-idarəetmənin banisidir" mövzusunda konfrans, 12 aprel 2023-cü il

keçirilmiş 45-ci sessiyasında gündəlikdən kənar Azərbaycanın Qarabağ bölgəsi ilə bağlı qərəzli bəyannamə qəbul etməsi təessüf doğurmuş və qurumun əsassız ittihamları sessiyada iştirak edən Azərbaycan nümayəndə heyəti tərəfindən etirazla qarşılanaraq dərhal Bəyanatla çıxış edilmişdir.

Bununla bağlı Azərbaycan Respublikasının ədliyyə naziri tərəfindən Konqresin yeni seçilmiş Prezidentinə müraciət ünvanlanaraq kəskin etiraz ifadə olunmuş və Konqresin əsl həqiqətləri təhrif etməsinin ona olan etibara xələl gətirməklə regionda davam edən sülh səylərinə ziyan vurduğu, yeni sədrin bu nüfuzlu qurumun gələcəkdə siyasi məqsədlər üçün istifadə olunmasına imkan verməyəcəyinə ümidi-varlıq bildirilmişdir. Müraciətin mətni diplomatik kanallar vasitəsilə Konqresin yeni rəhbərliyinə təqdim edilmişdir.

Azərbaycan dövləti hər zaman regionda davamlı sülhün və təhlükəsizliyin tərəfdarı olmaqla daim xoş niyyət göstərir, bölgədə sabitlik və əməkdaşlığı təşviq edir. Azad edilmiş torpaqlarımızda gedən sürətli bərpa-quruculuq işləri bunun əyani təzahürüdür.

Artıq Qarabağda və Şərqi Zəngəzurda həyat yenidən canlanır, keçmiş məcburi köçkünlərimiz Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Programına uyğun olaraq öz dədə-baba yurdlarına dönür, onların konstitusional hüquqları tam təmin edilir.

"Növbədənkənar Azərbaycan Respublikası Prezidenti seçkilərinin elan edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 07 dekabr 2023-cü il tarixli Sərəncamına əsasən 2024-cü il fevralın 7-nə təyin olunmuş növbədənkənar Azərbaycan Respublikası Prezidenti seçkilərinin Azərbaycan Respublikasının müstəqilliyi tarixində ilk dəfə ölkəmizin bütün ərazisində keçirilməsi, minlərlə seçicilərin, öz doğma yurduna qayidian vətəndaşlarımızın həmin ərazilərdə səs verməsi böyük qürur və iftixar hissi doğurur. Bu mühüm ictimai-siyasi tədbirin təşkili ilə bağlı bələdiyyələr də qanunvericiliklə üzərlərinə düşən vəzifələri dürüst icra edirlər.

Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə respublikamızın bütün sahələri əhatə edən davamlı tərəqqisi yerli demokratianın inkişafında da özünü bürüzə verir.

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə təqdim olunan bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarətlə bağlı illik məruzənin (2023-cü il üzrə) layihəsi Ədliyyə

*Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarətlə bağlı illik məruzənin (2023-cü il üzrə) layihəsinin
Ədliyyə Nazirliyinin Kollegiya iclasında müzakirəsi*

Nazirliyinin Kollegiya iclasında baxılaraq verilmiş təklif və tövsiyələr nəzərə alınmaqla təkmilləşdirilmişdir.

2023-cü ildə bələdiyyələrin fəaliyyətinin səmərəliliyinin artırılması məsələləri daim diqqət mərkəzində olmuş, dövlət bütçəsindən bələdiyyələrə dotasiya və subvensiya ayrılmışla göstərilən maliyyə dəstəyinin məbləği artırıllaraq ilk dəfə 7 milyon manatı ötmüşdür. Azərbaycan Respublikasının 2024-cü ilin dövlət bütçəsində bu məqsəd üçün 8 milyon manatdan çox vəsait nəzərdə tutulmuşdur.

Həmçinin bələdiyyələrin fəaliyyətini tənzimləyən qanunvericilik təkmilləşdirilmiş, vətəndaşların hüquqlarının təmin olunması məqsədilə dövlət başçısının sənədsiz tikililərin rəsmiləşdirilməsi barədə tapşırıqlarından, eləcə də bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə sahəsində böyük layihələrin həyata keçirilməsi ilə bağlı fəaliyyətdən irəli gələrək bələdiyyə torpaqlarının hərrac və ya müsabiqə keçirilmədən birbaşa bələdiyyə qərarı ilə ayrılmasını nəzərdə tutan istisna halların dairəsi genişləndirilmişdir.

Bu məqsədilə "Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2001-ci il 29 iyun tarixli 160-IIQ nömrəli Qanununa və Azərbaycan Respublikasının 2002-ci il 15 mart tarixli 274-IIQ nömrəli Qanunu ilə təsdiq edilmiş "Bələdiyyə torpaqlarının ayrılmاسına dair sənədlərin hazırlanması və razılışdırılması haqqında Əsasnamə"yə 30 may 2023-cü il və 31 may 2023-cü il tarixlərdə müvafiq dəyişikliklər edilmişdir.

Eyni zamanda "Qeyri-yaşayış təyinatlı bəzi tikinti obyektlərinin istismarına icazə verilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 14 iyun tarixli 2181 nömrəli Fərmanı ilə bələdiyyələrin üzərinə müəyyən vəzifələr qoyulmuşdur.

Belə ki, Fərmana əsasən bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaq sahəsində yerləşən istismara hazırlığı barədə müsbət rəy

Azərbaycan Respublikasının 2002-ci il 15 mart tarixli 274-IIQ nömrəli Qanunu ilə təsdiq edilmiş "Bələdiyyə torpaqlarının ayrılmamasına dair sənədlərin hazırlanması və razılışdırılması haqqında Əsasnamə"de dəyişiklik edilməsi barədə

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Azərbaycan Respublikasının Milli Meclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 12-

"Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Azərbaycan Respublikasının Milli Meclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 12-cü 13-cü bəndlərini rehber tutaraq qərar alır:

"Bələdiyyə torpaqlarının idarə edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericiliyi Toplusu, 2001, № 8, madde 520, 2004, № 5, madde 314; 2005, № 2, madde 62; 2006, № 6, madde 486, № 8, madde 657, № 11, madde 923; 2007, № 11, madde 1082; 2008, № 5, madde 348, № 6, madde 462, № 11, madde 959, № 12, madde 1048; 2011, № 12, madde 1077; 2012, № 6, madde 507; 2014, № 10, madde 1170; 2015, № 2, madde 85, № 10, madde 1091; 2018, № 1, madde 29, 2020, № 7, madde 850, № 12 (I kitab), madde 1423; 2021, № 1, madde 8) 9.1-ci maddəsinə "verilməsi" sözündən sonra ", müvafiq icra hakimiyyəti organının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən müəyyən olunan hallarla və qaydada istismarına icazə verilməsi üçün aparılmış müəyyən nəticələrinə esasən istismara hazırlığı barədə müsbət rəy verilmiş tikinti obyektiin yerləşdiyi torpaq sahəsinin fiziki və hüquqi səxslərin mülkiyyətinə satılması və ya icarəsinə verilməsi halları" sözü eləvə edilsin.

İham ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 30 may 2023-cü il
№885-VIQD

verilmiş qeyri-yaşayış binası yerləşdiyi torpaq sahəsi qanunvericiliklə müəyyən-ləşdirilmiş qaydada müvafiq bələdiyyə tərəfindən onun sahibinin mülkiyyətinə və ya icarəsinə ayrıldıqdan sonra istismarına icazə verilir.

Bununla bağlı nazirlilik tərəfindən bələdiyyə nümayəndələri ilə seminar-müşavirələr keçirilərək qanunvericilikdəki yeniliklərin mahiyyəti ətraflı izah olunmuş, "Bələdiyyə torpaqlarının idarə olunması ilə bağlı qanunvericilik aktlarına edilmiş dəyişikliklər" və "Torpaq sahəsinin bərpa olunan enerji mənbələrindən elektrik enerjisi istehsalı məqsədləri üçün əldə edilməsinin xüsusiyyətləri" mövzusunda tövsiyələr hazırlanaraq bütün bələdiyyələrə göndərilmişdir.

Ölkə Prezidentinin 2022-ci il 4 aprel tarixli 3199 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Korrupsiyaya qarşı mübarizənin gücləndirilməsinə dair 2022-2026-cı illər üçün Milli Fəaliyyət Planı"nın icrası məqsədilə Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalar Məcəlləsinə, "Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarət haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa, "Bələdiyyələrin statusu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa və onun tətbiqi ilə bağlı ölkə Prezidentinin Sərəncamına, "Bələdiyyələrin Nümunəvi Reqlamenti"nin və "Rayon (şəhər) məhkəmələrinin baxdığı inzibati xətalar haqqında işlər üzrə protokol tərtib etmək səlahiyyəti olan vəzifəli şəxslərin Siyahısı"nın təsdiq edilməsi barədə müvafiq Fərmanlara dəyişikliklərlə bağlı layihələr hazırlanmış və aidiyyəti qurumlarla razılışdırılaraq Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim olunmuşdur.

Həmçinin "Azərbaycan Respublikasının "İnzibati Xətalar Məcəlləsi"ndə, "Bələdiyyələrin maliyyəsinin əsasları haqqında" və "Yerli (bələdiyyə) vergilər və ödənişlər haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə" Qanun, "Yerli (bələdiyyə) vergilər və ödənişlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi" barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2002-ci il 4 aprel tarixli 683 nömrəli Fermanında dəyişiklik edilməsi haqqında" Fərman layihələri hazırlanaraq razılışdırılması üçün aidiyyəti dövlət orqanlarına göndərilmişdir.

Qanunvericilik aktlarına təklif olunan dəyişikliklər bələdiyyə iclaslarının həmçinin, onlayn qaydada keçirilməsini, qanunvericiliklə icrası üçün konkret müd-dətlər müəyyənləşdirilmiş vəzifələrin icra olunmamasına görə bələdiyyələrin vəzifəli şəxslərinin məsuliyyətinin nəzərdə tutulmasını, bələdiyyələrin fəaliyyətində hesabatlılığın təmin olunması ilə bağlı mövcud normaların təkmilləşdirilməsini, yeni seçilmiş bələdiyyənin ilk iclasının keçirilməsi qaydasını, yerləşmə xidmətinə, həmçinin duracaq və parklanma yerlərinə görə ödənişlərin səmərəli tətbiqi üçün onların məbləğinin faizlə hesablanması, yerli ödənişlər üzrə bələdiyyəyə hesabatlarin təqdim olunması tələbini, yerləşmə, duracaq və parklanma xidməti göstərən şəxslər tərəfindən ödənişlərin tutulmaması, bələdiyyəyə ödənilməməsi və yerli ödənişlər üzrə hesabatların verilməməsinə görə məsuliyyət tədbirlərinin müəyyən-ləşdirilməsini, bələdiyyə aktlarının inzibati nəzarət orqanına elektron qaydada göndərilməsini və s. məsələləri əhatə edir.

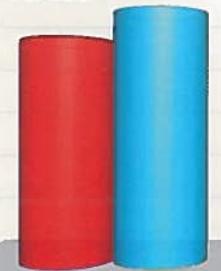

Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarətlə bağlı illik məruzənin (2022-ci il üzrə) Azərbaycan
Respublikası Milli Məclisinin iclasında dinlənilməsi, 24 fevral 2023-cü il

Layihələr hazırlanarkən əvvəlki illik məruzələrin Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisində müzakirəsi zamanı deputatlar tərəfindən səsləndirilmiş təkliflər nəzərə alınmışdır.

Bələdiyyə aktları

95466 100430

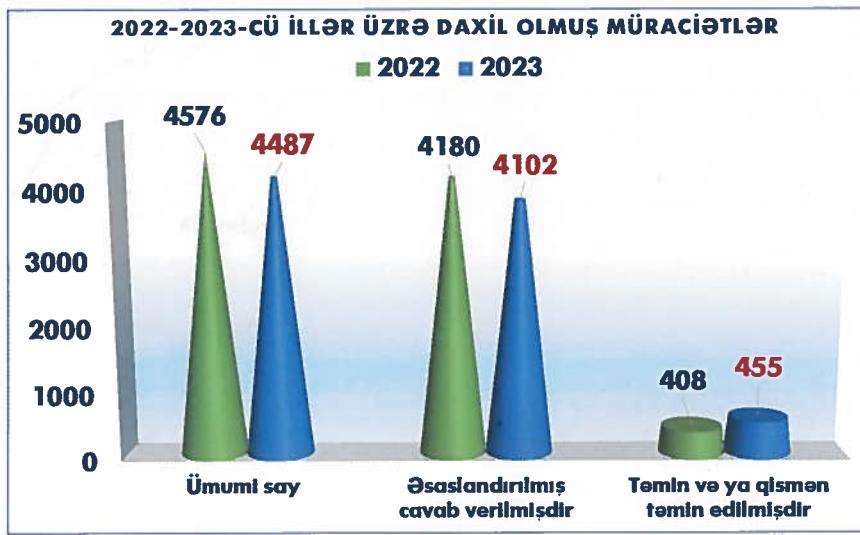
91307 96363

■ 2022 ■ 2023

İl ərzində inzibati nəzarət qaydasında baxılması üçün daxil olmuş 100.430 (o cümlədən Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ədliyyə Nazirliyində - 3.983) bələdiyyə aktı hüquqi ekspertizadan keçirilmiş, nəticədə 96.363 (96%) aktın qanunvericiliyə uyğun olduğu müəyyən edilmişdir. Normativ hüquqi aktların tələblərinə zidd olan 3.681 aktın "Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarət

haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa əsasən dəyişdirilməsi və ya ləğv edilməsi üçün aidiyəti bələdiyyələrə təkliflər verilmiş, digər aktlar (386) isə baxılmaqdadır. Bu təkliflər əsasında bələdiyyələr tərəfindən 2.238 akt ləğv edilmiş, 1.094 akt dəyişdirilmiş, 314 təklif isə baxılmadır. Bələdiyyələr tərəfindən təmin olunmayan 35 təklif üzrə məhkəmələrdə iddia qaldırılmışdır.

bələdiyyələrə verilmiş təkliflər əsasında 167 akt ləğv edilmiş, 4 akt dəyişdirilmiş, 2 təklif üzrə məhkəmələrdə iddia qaldırılmış, 2 təklif isə baxılmadır.

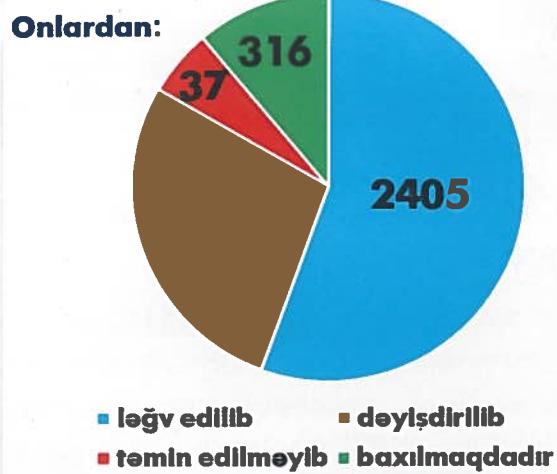
Ümumilikdə həm aktlar, həm də müraciətlər üzrə inzibati nəzarət icraatı zamanı təklif verilmiş 3.856 aktdan 2.405-i ləğv edilmiş, 1.098-i dəyişdirilmiş, 37 təmin olunmamış təklif üzrə məhkəmələrdə iddia qaldırılmış, 316 təklif isə baxılmadır.

Dövlət başçısının insanlara layiqli xidmət göstərilməsi, məmənunluğun yüksəldilməsi, vətəndaşların, o cümlədən şəhid ailələrinin, müharibə veteranlarının müraciətlərinə xüsusi diqqətlə yanaşılması ilə bağlı tapşırıqlarının icrası gündəlik diqqətdə saxlanılmış, bununla bağlı "Bələdiyyənin vəzifəli şəxsləri tərəfindən vətəndaş qəbuluna diqqətin artırılması və qəbulla bağlı qanunvericiliyin tələblərinə ciddi əməl olunmasının zəruriliyi barədə" tövsiyə hazırlanaraq bələdiyyələrə göndərmişdir.

Eyni zamanda vətəndaşların qəbulunun daha səmərəli təşkili və elektron qaydada müraciət imkanlarının genişləndirilməsi məqsədilə "Bələdiyyələrlə iş portalı"nın funksionallığı artırılmış, portalda Bələdiyyələrlə iş mərkəzinin və regional ədliyyə idarələrinin vəzifəli şəxslərinin qəbul günləri, bələdiyyələrin elektron poçt ünvanları və əlaqə vasitələri barədə məlumatlar yerləşdirilmişdir.

Bələdiyyələrin fəaliyyəti ilə bağlı daxil olmuş 4.487 müraciətdən 4.102-nə baxılmış, 134-ü aidiyəti üzrə göndərilmiş, 251 müraciət isə baxılmadır. Müraciətlər üzrə inzibati nəzarət icraatı nəticəsində aşkar edilmiş qanunvericiliyin tələblərinə zidd 175 bələdiyyə aktının dəyişdirilməsi və ya ləğv edilməsi ilə bağlı aidiyəti

2023-cü ildə 3.856 aktın ləğv və ya dəyişiklik edilməsi təklif olunub (bələdiyyə aktları və müraciətlər üzrə inzibati nəzarət qaydasında)

İl ərzində bələdiyyə fəaliyyəti ilə bağlı vətəndaşların, o cümlədən şəhid ailə üzvü, müharibə əllili və iştirakçılarının müraciətlərinin 455-i təmin edilmiş, göstərilən diqqət və qayğıya görə ölkə Prezidentinə təşəkkür ifadə edən məktublar daxil olmuşdur.

Azərbaycan bələdiyyələri yüksək dövlət qayğısı ilə əhatə olunan müharibə və teranlarının və şəhid ailələrinin sosial müdafiəsinin təmin olunması, yerli özünü-idarəetmə ilə bağlı problemlərinin həlli istiqamətində səmərəli fəaliyyətlərini cari ildə də davam etdirmiş, şəhidlərimizin dəfnni, anım mərasimlərinin keçirilməsi, xatirələrinin əbədiləşdirilməsi ilə bağlı əməli işlər görmüşlər.

2023-cü ildə bələdiyyə vəsaitinin təyinatına uyğun istifadə olunması, bələdiyyə əmlakına sahiblik, istifadə və sərəncam verilməsi sahəsində hesabatlılıq və şəffaflığın təmin edilməsi, korrupsiyaya və digər hüquqpozmalara şərait yaranan halların qarşısının alınması istiqamətində qanunnaməviq tədbirlər görülmüşdür.

Aparılan araşdırırmalar zamanı aşkar edilmiş qanun pozuntuları üzrə 30 halda toplanmış materiallar hüquqi qiymət verilməsi üçün aidiyyəti istintaq orqanlarına göndərilmiş, onlardan 15-i üzrə artıq cinayət işi başlanılmışdır. O cümlədən:

- Ağcabədi rayonu Rəncbərlər bələdiyyəsi sədrinin bələdiyyə mülkiyyətinə aid 49.7 ha torpaq sahəsindən maddi maraq müqabilində ayrı-ayrı şəxslərin qanunsuz istifadəsinə şərait yaratması nəticəsində bələdiyyə büdcəsinə 104.370 manat maddi ziyan vurması faktı üzrə Azərbaycan Respublikasının Baş Prokuroru yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsində Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 178.2.3-cü, 178.2.4-cü (dələduzluq) və 312.1-ci (rüşvət vermə) maddələri ilə cinayət işi başlanılmışdır;

- Abşeron rayonu Masazır bələdiyyəsinin sabiq sədri tərəfindən yerli büdcə vəsaitlərinin mənimşənilməsi və bələdiyyə əmlakının israf edilməsi nəticəsində bələdiyyə büdcəsinə 124.320 manat maddi ziyan vurulması faktı üzrə Abşeron Rayon Prokurorluğununda Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 178.2.2-ci, 178.2.3-cü, 178.2.4-cü, 179.3.2-ci (mənimşəmə və ya israf etmə), 308.1-ci (vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə) və 313-cü (vəzifə saxtakarlığı) maddələri ilə cinayət işi başlanılmışdır;

- Şabran rayonu Rəhimli bələdiyyəsinin sədri tərəfindən kollegiallıq prinsiplərinə əməl edilmədən bələdiyyə mülkiyyətinə aid torpaq sahələrinin ayrılması barədə təkbaşına qərar tərtib etməsi faktı üzrə Azərbaycan Respublikasının Baş Prokuroru yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsində Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 308.1-ci maddəsi ilə cinayət işi başlanılmışdır;

- Gədəbəy rayonu Qoşabulaq bələdiyyəsinin sədri tərəfindən kollegiallıq prinsiplərinə əməl edilmədən təkbaşına bələdiyyənin adından qərarlar tərtib etməklə yanaşı iclas protokollarında katib kimi qeyd olunan bələdiyyə üzvlərinin adlarının qarşısında imza etməsi faktı üzrə Gədəbəy Rayon Prokurorluğununda Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 313-cü maddəsi ilə cinayət işi başlanılmışdır;

- Daşkəsən rayonu Əhmədli bələdiyyəsi sədrinin vəzifə səlahiyyətlərindən suisitfadə etməsi, habelə vəzifə səlahiyyətlərini aşaraq bələdiyyə üzvlərinin əvəzinə imza etməklə kollegial orqan olan bələdiyyənin adından təkbaşına qərarlar tərtib edərək bələdiyyənin qanuni mənafelərinə mühüm zərər vurması, habelə torpaq sahəsinin icarəyə verilməsi barədə yalan vədlər verməsi faktı üzrə Daşkəsən Rayon Prokurorluğununda Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 178.2.3-cü, 308.1-ci maddələri ilə cinayət işi başlanılmışdır;

- Binəqədi rayonu Binəqədi qəsəbə bələdiyyəsinin qulluqçusu tərəfindən 45.000 manat müqabilində bələdiyyənin adından tərtib edilmiş saxta sənədlər əsasında 0.10 ha torpaq sahəsinin satılması faktı üzrə Azərbaycan Respublikasının Baş Prokuroru yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsində Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 178.2.4-cü, 308.1-ci və 320.1-ci (saxta sənəd hazırlama və satma) maddələri ilə cinayət işi başlanılmışdır;

Qeyd olunanlarla yanaşı, Bakı şəhəri Sabunçu rayonu Pirşağı, Suraxanı rayonu Zığ, Binəqədi rayonu Biləcəri, Xəzər rayonu Şağan, Qusar rayonu Balaqusar, Tovuz rayonu Düz Cirdaxan və digər bələdiyyələrdə aşkar olunmuş qanun pozuntuları ilə bağlı cinayət işləri başlanılmışdır.

Həmçinin Binəqədi rayonu Binəqədi qəsəbə, Biləsuvar rayonu Biləsuvar, Saatlı rayonu Çolpi və digər bələdiyyələrin fəaliyyətində yol verilmiş qanun pozuntuları ilə bağlı toplanmış materiallar istintaq orqanlarında baxılmaqdadır.

İnzibati nəzarət icraatının nəticələrinin təhlili göstərir ki, torpaq və maliyyə qanunvericiliyinin tələblərinə əməl edilməsi, kollegial idarəetmə, şəffaflıq və hesabatlılığın təmin olunması sahəsində xarakterik, o cümlədən cinayət əlamətləri olan ciddi pozuntulara (təkbaşına qərarlar qəbul edilməsi, bündə vəsaitlərinin qanunsuz istifadəsi, torpaq sahələrinin saxta sənədlər əsasında satılması və ikili protokollaşdırma aparılması) yol verilir.

İl ərzində Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətalar Məcəlləsinin 549-cu maddəsi ilə 76 bələdiyyə sədri barəsində inzibati xəta haqqında protokol tərtib edilərək məhkəmələrə göndərilmiş, həmin protokollar əsasında 63 bələdiyyə sədri məhkəmələr tərəfindən inzibati məsuliyyətə cəlb edilmişdir. 13 inzibati xəta protokolu isə hazırda məhkəmələrin icraatındadır.

2022-2023-cü illər üzrə tərtib edilmiş inzibati xəta protokolları (İXP)

Kategoriya	2022	2023
Təmin edilib	74	76
Mehkəmələrin icraatındadır	6	13

fəaliyyətinin təşkilinə kömək, onlara metodoloji yardım göstərilməsi ilə bağlı tədbirlər də davam etdirilmişdir.

Bələdiyyələrlə aparılan metodoloji işdə yerli büdcə gəlirlərinin artırılması məsələləri xüsusilə diqqətdə saxlanılır. Yerli vergilər üzrə vergitutma obyektlərinin uçotunun dəqiqləşdirilməsi və uçotdan kənarda qalanların vergiyə cəlb edilməsi, vergilərin qanunauyğun hesablanaraq yigilması ilə bağlı həyata keçirilən davamlı tədbirlər nəticəsində son 3 ildə 900 minə yaxın vergitutma obyekti Bələdiyyələrin Milli Assosiasiyalarının nəzdində fəaliyyət göstərən Bələdiyyələrin Avtomatlaşdırılmış Məlumat Sisteminə (BAMS) daxil edilmişdir.

Əvvəlki ildə 2020-ci illə müqayisədə yerli büdcə gəlirləri 12 milyon manatdan çox (35%), o cümlədən yerli vergilərdən daxil olmalar 6 milyon manat (43%) artaraq bələdiyyələrin gəlirləri 47,4 milyon manat səviyyəsinə yüksəlmışdır. Bu sahədə artım dinamikası 2023-cü ildə də davam etmiş, Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına əsasən təkcə doqquz ayda ümumi yerli büdcə gəlirləri 11 faizdən çox - 3,9 milyon manat artnmışdır.

Həmçinin, bələdiyyələrin təqdim etdiyi məlumatlardan görünür ki, 2023-cü ildə əvvəlki illə müqayisədə 2,5 milyon manat (14%) çox torpaq və əmlak vergisi yigilmişdir.

Vergi qanunvericiliyinin tələblərinə görə yerli büdcənin vergi ödəyiciləri dövlət və bələdiyyə mülkiyyətindəki torpaq sahələrinin icarəcisi (istifadəçisi) olan fiziki şəxslərin vergiyə cəlb olunması vəziyyəti öyrənilmiş və bu sahədə işin səmərəliliyini artırmaq məqsədilə tövsiyə hazırlanaraq bütün bələdiyyələrə göndərilmişdir. Fiziki şəxslərin icarəsinə (istifadəsinə) ayrılan torpaq sahələrinin də vergitutma obyekti olması barədə qanunvericiliyin tələbləri ətraflı izah edilərək həmin torpaq sahələrinə görə verginin yerli büdcələrə ödənilməsinin təmin edilməsi üzrə qanunnaməvafiq tədbirlərin görülməsi tövsiyə olunmuşdur.

Həmçinin icarədə (istifadədə) olan torpaq sahələri üzrə vergi uçotunun və vergilərin toplanmasının ayrıca statistikasının aparılması üçün BAMS-da yeni pəncərə açılmışdır.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının Ərazi-təşkilat məsələləri şöbəsinin Bələdiyyələrlə iş sektorunun dəstəyi ilə BAMS-ın yeni program təminatı yaradılmış, 2023-cü ilin noyabr ayında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinin elektron bazasına integrasiya edilmişdir.

Artıq hər bir bələdiyyənin BAMS-da öz inzibati ərazisində üzərində fiziki şəxslərin mülkiyyət hüququ dövlət qeydiyyatına alınmış daşınmaz əmlak, o cümlədən torpaq sahələrinin, başqa sözlə, yerli əmlak və torpaq vergisi obyektlərinin sayı, ümumi sahəsi barədə məlumatları görmək, həmçinin müvafiq ödəniş etməklə onlayn qaydada real vaxt rejimində həmin obyektlər barədə məlumatları əldə edərək vergi uçotuna götürmək imkanı yaradılmışdır.

BAMS-da uçota götürülmüş vergitutma obyektləri üzrə vergilərin, o cümlədən vergi borclarının, peniyaların məbleğü program vasitəsilə avtomatik qaydada hesablanaraq vergi ödəyicisinə göndərilməli bildirişin mətni tərtib olunur.

Bununla əlaqədar Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən bələdiyyələrin qarşısında duran vergi uçotunun tam və dəqiq qurulmasının təmin olunması ilə bağlı vəzifələrin icrasının düzgün və səmərəli təşkili məqsədilə noyabr-dekabr aylarında

Bakı və region bələdiyyələri ilə seminar-müşavirələr,
28 noyabr - 6 dekabr 2023-cü il

bələdiyyələrin milli assosiasiyanın məsul nümayəndələrinin iştirakı ilə Bakı və region bələdiyyələri üçün seminar-müşavirələr keçirilərək onlara ətraflı izah və tövsiyələr verilmişdir.

BAMS-dan əldə edilmiş məlumata görə təkcə dekabr ayında bələdiyyələr tərəfindən inteqrasiyadan istifadə olunmaqla 55 minə yaxın vergitutma obyektiň uçota götürülməsi təmin edilmişdir.

Həmçinin fiziki şəxslər tərəfindən daşınmaz əmlak alqı-satçı edilərkən həmin əmlaklar üzrə yerli vergi borclarının həll edilməmiş

qalması ilə bağlı bələdiyyə ictimaiyyətini narahat edən məsələnin innovativ yolla həlli məqsədilə BAMS-ın Ədliyyə Nazirliyinin "Elektron Notariat" informasiya sistemi, eləcə də bələdiyyələrlə işin səmərəliliyinin artırılması məqsədilə Bələdiyyələrlə iş Portalı ilə inteqrasiyası üzrə işlər aparılır.

Qeyd olunan tədbirlər bələdiyyələrin büdcə gəlirlərinin əhəmiyyətli dərəcədə artımına müsbət təsir göstərəcəkdir.

Eyni zamanda bələdiyyə üzv və qulluqçularının vergi qanunvericiliyinin tələbləri barədə hüquqi maarifləndirilməsi məqsədilə "Bələdiyyələrdə yerli vergilər üzrə uçotun aparılması, vergilərin düzgün hesablanması və ödənilməsinin təmin edilməsi işinin təşkili" mövzusunda seminarlar təşkil olunmuşdur.

Həmçinin Bələdiyyələrlə iş mərkəzi və Ədliyyə Akademiyasının birgə təşkilatçılığı ilə bələdiyyələrin vergi xidməti orqanlarının vəzifəli şəxslərinin nəzəri və praktiki maarifləndirilməsi məqsədilə distant formada 10 təlim keçirilmiş, bu tədbirlərdə 300-dən çox bələdiyyənin üzv və qulluqçusu iştirak etmişdir. Təlimlərə İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin Tədris Mərkəzindən mütəxəssis dəvət edilmişdir.

Nazirlik tərəfindən bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarətin həyata keçirilməsində, aparılan metodoloji və hüquqi maarifləndirmə işində bələdiyyə torpaqlarının idarə olunması ilə bağlı qanunvericiliyin tələblərinə əməl olunması, yol verilən qanun pozuntularının qarşısının alınması və onları doğuran şəraitin aradan qaldırılması məsələləri daim diqqət mərkəzində saxlanılır.

Həyata keçirilən inzibati nəzarət tədbirləri nəticəsində ümumilikdə 14.607 ha

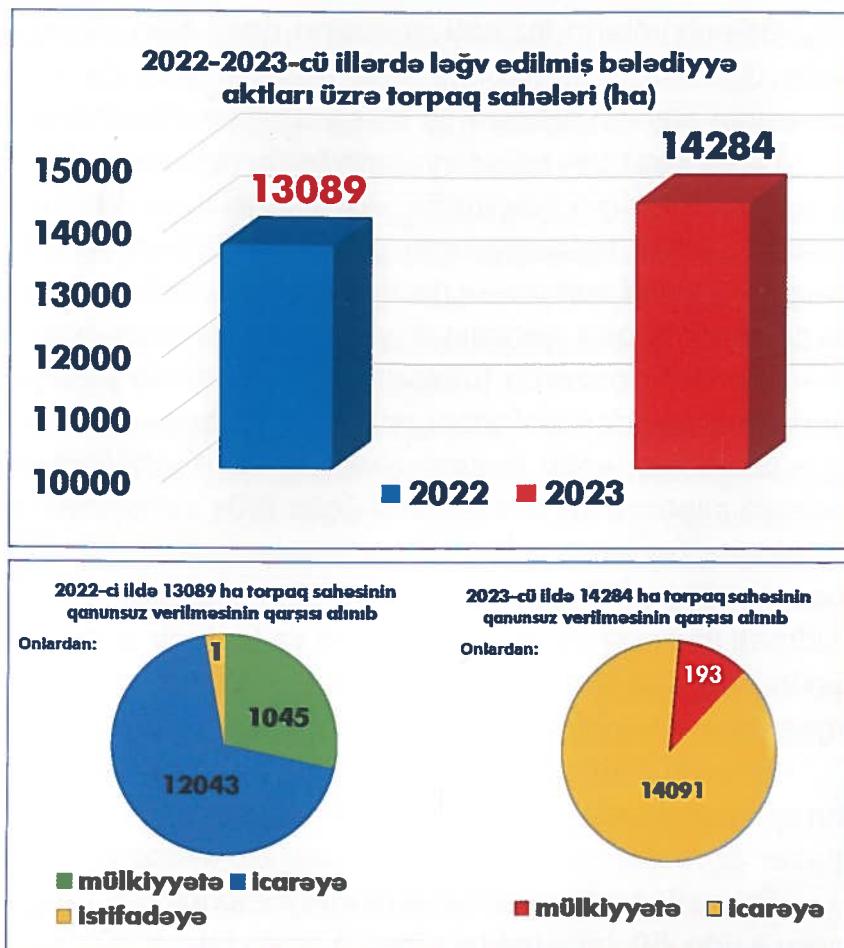
torpaq sahəsinin qanunsuz ayrılması barədə bələdiyyə aktlarının ləğv edilməsi ilə bağlı nazirlik tərəfindən bələdiyyələrə təklif və ya məhkəmələrə iddialar verilmişdir. Nəticədə 14.091 ha torpaq sahəsinin icarəyə, 193 ha torpaq sahəsinin mülkiyyətə verilməsi haqqında qanunsuz qərarlar ləğv edilmiş, bütövlükdə 14.284 ha torpaq sahəsinin bələdiyyə mülkiyyətinə və ya sahibliyinə qaytarılması təmin edilmişdir. 323 ha torpaq sahəsi ilə bağlı mübahisələr isə məhkəmələrin icraatındadır.

Yol verilən pozuntularla bağlı tədbirlər görülməsi üçün nazirliyin müraciətinə əsasən Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti və onun müvafiq qurumları tərəfindən bələdiyyə torpaqlarından istifadə vəziyyətinə dair monitoringlər keçirilərək aşkar edilmiş torpaq sahələrindən təyinatına zidd istifadə edən şəxslər barədə inzibati xəta haqqında protokollar tərtib edilmiş, torpaq zəbti halları ilə bağlı isə daxili işlər orqanlarına müraciət olunmuşdur.

Daxil olmuş vətəndaş müraciətləri araşdırılarkən məlum olmuşdur ki, bəzi hallarda üzərində özbaşına tikili olan həyətyanı torpaq sahələri həmin tikili sahibinin müraciəti əsasında mülkiyyətə verilməsi üçün boş torpaq sahəsi kimi hərrac və ya müsabiqəyə çıxarılır, keçirilmiş hərrac və ya müsabiqədə digər iştirakçılar qalib gəldikdə isə ciddi münaqişələr yaranır.

Bununla bağlı "Bələdiyyə mülkiyyətinə aid torpaq sahələrinin mülkiyyətə və icarəyə verilməsi məqsədi ilə hərrac və ya müsabiqəyə çıxarılarkən qanunvericiliyin tələblərinə əməl olunması" barədə tövsiyə hazırlanaraq bütün bələdiyyələrə göndərilmiş, bu cür halların qarşısının alınması məqsədilə Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinə müraciət olunmuşdur.

Ümumi istifadə üçün nəzərdə tutulmuş örüş sahələrinin qanunsuz icarəyə və ya mülkiyyətə ayrılmazı, zəbt olunması vətəndaşların çoxsaylı şikayətlərinə səbəb olur. Bu pozuntuların aradan qaldırılması, ümumi istifadədə olan örüş torpaqlarının qanunvericiliyin tələblərinə uyğun istifadəsinin təmini məqsədilə görülmüş tədbirlər nəticəsində nazirliyin təklifləri əsasında qanunsuz ayrılmış 8.405 ha örüş sahəsi bələdiyyələrin sahibliyinə qaytarılmışdır.

Bələdiyyələrin inzibati ərazisinə daxil olan yaşayış məntəqələrində ümumi istifadə üçün örus torpaqları ötən müddət ərzində əhalinin, eləcə də onların mal-qarasının sayının artması ilə əlaqədar hazırda tələbatı ödəmir.

Digər tərəfdən bələdiyyələrin fəaliyyətə başladığı ilk illərdə ümumi istifadə üçün örus sahələrinin ölçüləri, sərhədləri və koordinatlarının dəqiq müəyyənləşdirilməməsi bələdiyyələrin ehtiyat fondunun örus torpaqlarının icarəyə verilməsi zamanı ümumi istifadə üçün ayrılmış örus sahələri ilə üst-üstə düşüb-düşməməsini aydınlaşdırmaqdə çətinliklər yaradır. Həmçinin bəzi bələdiyyələrin ərazisində bu məqsəd üçün nəzərdə tutulan örus sahələrinin yaşayış məntəqəsindən çox uzaqda yerləşməsi ondan istifadəni mümkünüsüz edir.

Qeyd olunanlar nəzərə alınaraq "Yerli əhalinin mövcud və perspektiv tələbatı nəzərə alınaraq ümumi istifadə üçün örus sahələrinin ayrılması məsələsinə yenidən baxılması barədə" tövsiyə hazırlanaraq bələdiyyələrə göndərilmişdir. Yerli əhalinin hazırkı və yaxın gələcək üçün tələbatı nəzərə alınmaqla Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti ilə birgə dəqiq yerquruluşu və kadastr sənədləri hazırlanaraq ümumi istifadə üçün örus sahələrinin yaşayış məntəqələrinə maksimum yaxın ərazilərdə ayrılması məsələsinə yenidən baxılması tövsiyə olunmuşdur.

Əvvəlki illərdə icarəyə verilmiş bələdiyyə torpaqlarının icarə haqları ilə mövcud bazar məzənnələri arasındaki kəskin fərgin aradan qaldırılması üçün icarə haqlarının bazar qiymətlərinə uyğunlaşdırılması üzrə tədbirlər davam etdirilmişdir.

Bununla bağlı aparılan davamlı metodoloji iş nəticəsində bələdiyyələr tərəfindən son 3 ildə 50 min hektara yaxın (cari ildə 9.300 ha) torpaq sahəsini əhatə edən 5.300-dən çox (2023-cü ildə 1.420) icarə müqaviləsi üzrə aparılmış uyğunlaşdırma hesabına icarə haqqının məbləği 2 dəfə - 1,9 milyon manat (cari ildə 400 min manata yaxın) artmışdır.

Həmçinin, icarə haqları üzrə yaranmış debitor borcların yiğilaraq yerli büdcəyə daxil edilməsi üzrə bələdiyyələrlə aparılan metodoloji iş nəticəsində il ərzində icarə haqları üzrə 2,6 milyon manat debitor borcun yiğilması təmin edilmişdir.

Bələdiyyələr tərəfindən debitor borcların yiğilması istiqamətində müvafiq tədbirlər görülməsi, zərurət olduqda "İnzibati icraat haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq pul tələbinə dair inzibati akt qəbul edərək məcburi icraya yönəldilməsi məsələlərinə xüsusilə diqqət yetirilmiş, 2023-cü ildə debitor borclarla bağlı 7.500-dən çox bələdiyyə aktı icra məmurları tərəfindən icra olunmuş və nəticədə yerli büdcəyə 1,4 milyon manat vəsait ödənilmişdir.

Bələdiyyələr tərəfindən büdcə intizamına əməl olunması məqsədilə 2022-ci il üzrə yerli büdcənin icrası barədə hesabatların təsdiqi ilə bağlı təqdim edilmiş bələdiyyə aktları və hesabatlar inzibati nəzarət qaydasında öyrənilmiş, hesabatların düzgün tərtibi, vaxtında bələdiyyə iclasının müzakirəsinə çıxarılması və təsdiqi, yerli əhalinin tanış olması üçün tədbirlərin görülməsi məsələləri diqqətdə saxlanılmışdır. Həmçinin 2024-cü il üçün bələdiyyə büdcəsinin layihəsinin hazırlanaraq vaxtında bələdiyyə iclasına çıxarılması, layihə ilə yerli əhalinin tanış olmasının təmin edilməsi və bələdiyyə iclasında təsdiqi barədə qanunvericiliyin tələblərinə əməl olunması üçün müvafiq tədbirlər görülmüşdür.

Qeyd olunan məsələlərlə, həmçinin ilboyu bütçədən vəsait ayrılması ilə bağlı bələdiyyə aktları üzrə inzibati nəzarət həyata keçirilərkən yerli bütçənin və onun icrası barədə hesabatların tərtibində, təsdiqi üçün qanunvericiliklə müəyyən-ləşdirilmiş müddətlərə əməl olunmasında, bələdiyyə bütçəsindən vəsaitin xərc istiqamətlərinə uyğun və yalnız bələdiyyə qərarı ilə ayrılmışında, bütçənin kəsrlə icrası hallarında məxaricin ixtisarı mexanizminin tətbiq edilməsi və bu zaman müdafiə olunan xərclərə toxunulmaması və s. məsələlərdə ayrı-ayrı bələdiyyələr tərəfindən nöqsan və pozuntulara yol verildiyi müəyyənləşdirilərək 700-ə yaxın qanunazidd bələdiyyə aktı üzrə təklif və tövsiyə verilmişdir.

Bələdiyyələrin fəaliyyətində korrupsiya risklərinin qarşısının alınması məqsədilə nazirlilik tərəfindən yerli bütçəyə nağdsız ödənişlərin yalnız Hökumət Ödəniş Portalı vasitəsilə həyata keçirilməsinin təmin olunması barədə Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankına müraciət olunmuşdur. Müraciət nəzərə alınaraq Mərkəzi Bankın rəhbərliyi tərəfindən ölkədə fəaliyyət göstərən bankların və "Azərpoçt" MMC-nin rəhbərlərinə müvafiq təlimat verilmişdir.

Eyni zamanda "Nağdsız maliyyə əməliyyatlarının istisnasız olaraq Hökumət Ödəniş Portalı vasitəsilə həyata keçirilməsi barədə" tövsiyə hazırlanaraq bütün bələdiyyələrə göndərilmişdir.

Həmçinin bələdiyyə üzv və qulluqçularının maliyyə və bütçə qanunvericiliyinin tələbləri barədə ətraflı maarifləndirilməsi məqsədilə ardıcıl tədbirlər görülmüş, "Yerli bütçənin tərtibi və icrası ilə bağlı qanunvericiliyin tələbləri", "Bələdiyyələrin bütçə vəsaitlərindən səmərəli istifadə olunması, bu vəsaitlərin yerli əhəmiyyətli məsələlərin həllinə yönəldilməsinin zəruriliyi" mövzularında seminarlar keçirilmişdir.

Dövlət bütçəsindən bələdiyyələrə ayrılmış dotsasiyanın təyinatına uyğun, bütçə kəsrini ödəmək məqsədilə (ilk növbədə əmək haqqı, əmək haqqına üstəlik xərclər, sosial sigorta ödəmələri üzrə mövcud borcların ödənilməsinə) istifadə olunması diqqətdə saxlanılmış, "Dövlət bütçəsindən ayrılmış dotsasiyanın təyinatı barədə" tövsiyə hazırlanaraq bütün bələdiyyələrə göndərilmişdir.

2023-cü ildə dövlət bütçəsindən 6 bələdiyyəyə layihələrinin maliyyələşdirilməsi üçün ümumilikdə 1,550 milyon manat subvensiya ayrılmış və həmin layihələr bələdiyyələrin istehsal və xidmət sahələrinin yaradılması, istirahət parkları, futbol meydançasının salınması, qəbiristanlığın abadlaşdırılması kimi məsələləri əhatə etmişdir. 3 bələdiyyə üzrə layihələrin icrası tam başa çatdırılmış, digərləri isə davam etdirilir.

Bununla yanaşı, yerli özünüidarəetmə sahəsində şəffaflığın, ictimai iştirakçılığın artırılması ilə bağlı ardıcıl tədbirlər görülmüşdür.

Bu məqsədlə bələdiyyələrlə davamlı metodiki iş aparılmış, çoxsaylı maarifçilik tədbirləri keçirilmiş, bələdiyyə fəaliyyəti ilə bağlı hazırlanmış bütün tövsiyələr, silsilə tədbirlər barədə məlumatlar, məqalələr nazirliyin rəsmi saytında, həmçinin "Bələdiyyə fəaliyyəti" bölməsində, sosial platformada və media subyektlərində geniş işıqlandırılmışdır.

2024-cü ildə ölkəmizdə növbəti bələdiyyə seçkilərinin keçiriləcəyi nəzərə alınaraq yerli özünüidarəetmə fəaliyyəti, eləcə də ayrı-ayrı bələdiyyələrin yerli

Əhəmiyyətli məsələlərin həllində gördükleri işlər barədə ictimaiyyətin daha ətraflı məlumatlandırılması olduqca vacib və əhəmiyyətlidir.

Ədliyyə Nazirliyinin Kommunikasiya Strategiyasının növbəti illər üzrə (2024-2026-ci illər) qəbul olunmuş yeni Fəaliyyət Planında bu istiqamətdə tədbirlər müəyyən edilərək əhalinin yerli özünüidarəetmə orqanlarının işi barədə məlumatlılığının artırılması davam etdiriləcəkdir.

Bu işdə sosial medianın geniş imkanları olduğundan hazırda Bələdiyyə Sədrərinin Əlaqələndirmə Şuralarının hamisinin, həmçinin bir çox bələdiyyələrin sosial media platformalarında səhifələrinin aktiv saxlanılması təmin olunur.

və digər neqativ hallara şərait yaradan hərəkət və ya hərəkətsizlikləri barədə" tövsiyə hazırlanaraq bələdiyyələrə göndərilmişdir.

Bununla yanaşı, 2006-ci ildən Ədliyyə Nazirliyi yanında fəaliyyət göstərən ictimai Şuranın tərkibində yerli özünüidarəetmə sahəsində ictimai iştirakçılığın təmin olunması məqsədilə Alt Komitə yaradılmışdır. İl ərzində Komitənin üzvləri həm Bələdiyyələrlə iş mərkəzinin kollektivi, həm Bələdiyyələrin Milli Assosiasiyyaları, həm də bələdiyyə nümayəndələri ilə mütəmadi görüşlər keçirmiş, ictimai dinləmə, "Açıq qapı" günlərində və digər tədbirlərdə iştirak etmişlər.

Eyni zamanda, 2023-cü ildə Ədliyyə Nazirliyinin tövsiyəsi və metodiki köməkliyi ilə bir sıra bələdiyyələr tərefindən (Xətai, Rəsulzadə, Mərdəkan, Xirdalan, Quba, Xaçmaz, Qusar, Yevlax, Ağstafa, Gədəbəy, Lerik, Səmədabad (Biləsuvar rayonu), Qızılıağac (Masallı rayonu) və s.) yerli əhalinin rifahı naminə görülən işlər barədə broşürələr hazırlanaraq çap edilmiş və həmin bələdiyyələrin ərazisi üzrə vətəndaşlara paylanılmışdır.

Nazirlik tərefindən "Müasir çağırışlar" fonunda bələdiyyələrin fəaliyyətində şəffaflığın artırılmasının zəruriliyi, bələdiyyələrin vəzifəli şəxslərinin korrupsiyaya

Bələdiyyələrin fəaliyyəti ilə bağlı vətəndaş cəmiyyəti institutlarının iştirakı ilə ictimai dinləmə və "Açıq qapı" günü, 24 noyabr 2023-cü il

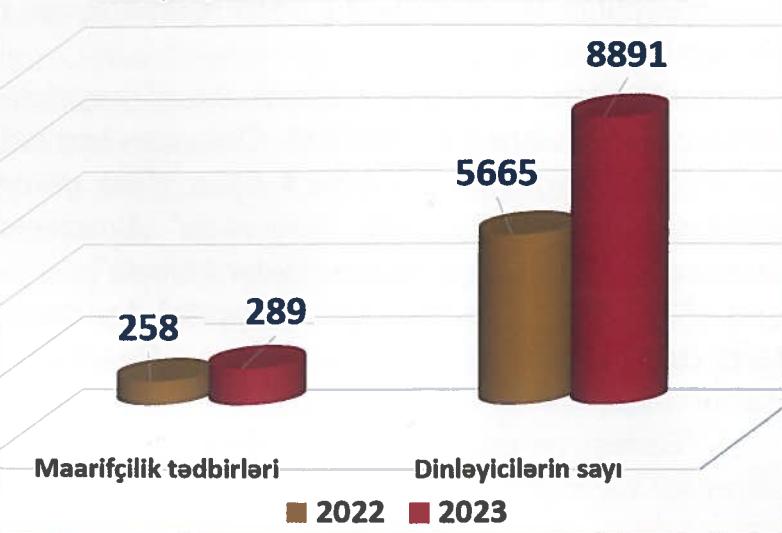
2023-cü ildə həmçinin, nazirlik tərəfindən müxtəlif maarifləndirmə və tədris tədbirləri təşkil olunmuş, tövsiyələr hazırlanmış, digər dövlət qurumları, qeyri-hökumət təşkilatları və beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlıq edilmişdir.

Bələ ki, il ərzində bələdiyyələrin hüquqi maarifləndirilməsi məqsədilə bütövlükdə 289 maarifçilik tədbiri həyata keçirilmiş, bu tədbirlərdə 8.891 bələdiyyə üzvü və qulluqçusu iştirak etmişdir.

Bələdiyyələrlə iş mərkəzi və regional ədliyyə idarələri tərəfindən 231 seminar (6.889 dinləyici) keçirilmiş, Ədliyyə Akademiyasında 38 (onlayn) tədris kursu (1.242 dinləyici) təşkil olunmuşdur. Naxçıvan Muxtar Respublikasının

Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən bələdiyyələrin maarifləndirilməsi üçün keçirilmiş 20 seminarnda 760 bələdiyyə üzvü və qulluqçusu iştirak etmişdir.

2022-2023-CÜ İLLƏR ÜZRƏ BƏLƏDİYYƏLƏRİN HÜQUQI MAARİFLƏNDİRİLMƏSİ BARƏDƏ

Bələdiyyələr üçün seminar-müşavirələr

Bununla yanaşı, bölgelərdə Mərkəzin əməkdaşları tərəfindən regional ədliyyə idarələri ilə birgə 1.200-dən çox bələdiyyə nümayəndələri ilə "Ümummilli Liderin banisi olduğu yerli demokratiyanın inkişafı, bu sahədə bələdiyyələrin rolu və fəaliyyəti", "Bələdiyyələrlə iş portalının tətbiqi", "Bələdiyyə torpaqlarının idarə olunması ilə bağlı qanunvericilikdəki yeniliklər", "Qeyri-yaşayış təyinatlı bəzi tikinti obyektlərinin istismarına icazə verilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında ölkə Prezidentinin Fərmanının icrasından irəli gələn vəzifələr", "Yerli vergilərin toplanmasının artırılması üçün qarşıda duran vəzifələr" və s. mövzularda 10 regional seminar-müşavirə keçirilmişdir.

Həmçinin "Korupsiyaya qarşı mübarizənin gücləndirilməsinə dair 2022-2026-ci illər üçün Milli Fəaliyyət Planı"nın icrası məqsədilə Ədliyyə Akademiyası ilə birgə bələdiyyə üzv və qulluqçularında antikorupsiya mədəniyyətinin formalaşdırılması üçün silsilə təlimlər təşkil edilmişdir (regional ədliyyə idarələrinin də iştirakı ilə). Təlimlərdə korupsiyaya qarşı mübarizə, etik davranış qaydaları, maraqların toqquşması mövzuları tədris olunmuş, təlim iştirakçılarını maraqlandıran suallar cavablandırılmışdır.

Göstərilənlərlə yanaşı, müxtəlif aktual məsələləri əhatə edən 32 tövsiyə hazırlanaraq bələdiyyələrə çatdırılmışdır. Onlardan bəziləri qeyd olunur:

- "Şuşa şəhərinin 2023-cü il üçün "Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı elan edilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamından irəli gələn məsələlər barədə";
- "Yaşlılıqların mühafizəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununun şərh edilməsinə dair Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsi Plenumunun Qərarı barədə";
- "Bələdiyyə qərarlarının qəbulu prosesində inzibati icraatın prinsiplərinə riayət olunması barədə";
- "Yerli səviyyədə abadlaşdırma işlərinin aparılmasında bələdiyyələrin vəzifələri";
- "Mehmanxana, sanatoriya-kurort və turizm xidmətləri göstərən şəxslərdən və avtomobil dayanacaqlarından ödənişin alınması barədə";
- "Müxtəlif kateqoriya müraciətlərə baxılmasının xüsusiyyətləri və bu zaman qanunla müəyyən edilmiş müddətlərə riayət edilməsinin zəruriliyi barədə";
- "Beynəlxalq tədbir və görüşlərdə qadınların iştirakçılıq səviyyəsinin artırılması barədə";
- "İnsan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarının təmin olunmasına riayət edilməsi prinsipinin yerli özünüidarəetmədə əhəmiyyəti barədə";
- "Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalar Məcəlləsinin tələbinə əsasən bələdiyyələrin vəzifəli şəxslərinin inzibati xəta tərkibini yaranan hərəkət və ya hərəkətsizlikləri barədə" və s.

İnsanların dini inancları ilə bağlı dəfn yerlərinin onlar üçün həssas olduğunu, bu sahədə ən kiçik xoşagəlməz halın narazılıqlar yaratdığını nəzərə alaraq bələdiyyələrlə hüquqi maarifləndirmə və metodoloji iş davam etdirilmiş, qəbiristanlıqların qanunvericiliyə uyğun qaydada idarə olunması məsələlərinin gündəlik diqqətdə saxlanılması məqsədilə "Qəbiristanlıqların qorunması və saxlanması sahəsində bələdiyyələrin işinin təşkili barədə" tövsiyə hazırlanaraq bələdiyyələrə göndərilmişdir.

Bələdiyyə sahibkarlığının formalaşdırılması və inkişafının həm yerlərdə məşğulluğun təminini, həm yerli büdcələrin əlavə dayanıqlı gəlir mənbələri əldə etməsi baxımından əhəmiyyəti nəzərə alınaraq nazirlik tərəfindən "Bələdiyyə müəssisələrinin yaradılması və dayanıqlı inkişafının əhəmiyyəti" barədə tövsiyə hazırlanaraq bələdiyyələrə göndərilmişdir.

Həmçinin bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarətin həyata keçirilməsi zamanı aşkar edilmiş qanun pozuntuları və nöqsanların aradan qaldırılması və ya təkrar

törədilməsinin qarşısının alınması məqsədilə ayrı-ayrı bələdiyyələrə müxtəlif məsələləri əhatə edən 12.224 tövsiyə (2022-ci ildə 10.374) göndərilmişdir. Tövsiyələrdə toxunulan məsələlər üzrə müvafiq qanunvericiliyin tələbləri ətraflı izah edilmişdir.

2023-cü ildə nazirlik tərəfindən ölkəmizdə yerli özünüidarəetmənin səmərəliliyinin artırılması məqsədilə aidiyyəti dövlət orqanları, o cümlədən Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının Ərazi-təşkilat məsələləri şöbəsinin Bələdiyyələrlə iş sektorу, Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi və onun aidiyyəti komitələri ilə six əməkdaşlıq davam etdirilmişdir.

Qeyd olunur ki, 2022-ci il üzrə bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarətin həyata keçirilməsi ilə bağlı nazirliyin illik məruzəsinin Milli Məclisdə müzakirəsi zamanı yerli özünüidarəetmənin problemləri ilə bağlı deputatlar tərəfindən qaldırılmış məsələlər fəaliyyətdə nəzərə alınmış, həmin məsələlərlə bağlı ümumiləşdirilmiş məlumatlar hazırlanaraq Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının müvafiq şöbəsinə təqdim olunmuş, bir sıra aidiyyəti məsələlərlə bağlı İqtisadiyyat Nazirliyinə müraciət edilmişdir.

*Milli Məclisin Regional məsələlər komitəsinin təşkilatçılığı ilə
keçirilən ictimai dinləmə, 30 noyabr 2023-cü il*

Milli Məclisin Regional məsələlər komitəsinin təşkilatçılığı ilə keçirilmiş "Azərbaycanda yerli demokratiyanın, özünüidarəetmənin və regionların inkişafında Heydər Əliyev irsi" və "Qərbi Azərbaycanın dəyişdirilmiş toponimləri" mövzularında ictimai dinləmələrdə Bələdiyyələrlə iş mərkəzinin rəhbər və məsul şəxsləri tərəfindən iştirak və çıxış edilmişdir.

İl ərzində bələdiyyələrin milli assosiasiyaları ilə əməkdaşlıq genişləndirilmiş, yerli özünüidarəetmənin inkişafı məsələləri ilə bağlı birləşmiş müzakirələr aparılmış, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi üçün təkliflər hazırlanarkən onların rəyləri öyrənilmiş, Mərkəzdə bələdiyyələrlə keçirilən seminar-müşavirələrdə təmsil olunmuşlar.

Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətində görüş, 24 may 2023-cü il

İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti ilə də ilboyu six qarşılıqlı fəaliyyət həyata keçirilmiş, qurumun və Bələdiyyələrlə iş mərkəzinin rəhbərliyi və əməkdaşlarının görüşündə bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaq sahələrinin idarə edilməsi, o cümlədən torpaqayırma prosesində qarşıya çıxan problemlər və onların həlli yolları,

habelə "Korrupsiyaya qarşı mübarizənin gücləndirilməsinə dair 2022-2026-ci illər üçün Milli Fəaliyyət Planı"ndan irəli gələn məsələlərlə bağlı müzakirələr aparılmışdır.

Xidmətin dekabr ayında təqdim etdiyi son məlumatə əsasən artıq 1.323 bələdiyyənin elektron xəritəsi hazırlanmışdır, 37-si isə hazırlanaraq razılaşmaya təqdim edilmişdir.

İl ərzində xarici dövlətlərin yerli özünüidarəetmə orqanları, onların assosiasiyaları və ixtisaslaşdırılmış təşkilatları ilə səmərəli təcrübə mübadiləsi həyata keçirilmişdir. Bələdiyyələrin milli assosiasiyalarının da yaxından iştirakı ilə Türkiyə, Şimali Kipr Türk Respublikası, Bosniya və Herseqovina bələdiyyələri və Azərbaycan bələdiyyələri (100-dən çox) arasında tədbirlər təşkil olunmuşdur (videokonfrans formatında):

- 14.09.2023-cü il tarixdə Türkiyə Respublikasının İstanbul Zeytinburnu və Gaziantep Şahinbey bələdiyyələrinin nümayəndələri ilə keçirilmiş görüşdə yerli iqtisadi, sosial, ekoloji proqramların hazırlanması, yerli idarəetmədə yeniliklər, texnologiyaların yerli demokratiyaya təsiri məsələləri, borcların bələdiyyə büdcəsinə ödənilməsi qaydaları, bələdiyyələr üçün dayanıqlı gəlir mənbələrinin formalasdırılması ilə bağlı müzakirələr aparılmışdır;

- 14.11.2023-cü il tarixdə Bakı şəhərində səfərdə olan Türkiyənin Mersin şəhərinin Toroslar bələdiyyəsinin nümayəndələri ilə (25 nəfər) Bələdiyyələrin Milli Assosiasiyalarının, Bələdiyyələrlə iş mərkəzinin əməkdaşlarının və bir qrup bələ-

Türkiyənin Mersin şəhəri Toroslar bələdiyyəsinin nümayəndələri ilə görüş, 14 noyabr 2023-cü il

diyyə sədrlərinin iştirakı ilə görüş keçirilmişdir. Görüşdə yerli özünüidarəetmə fəaliyyəti ilə bağlı faydalı fikir mübadiləsi aparılmışdır;

- 07.12.2023-cü il tarixdə Şimali Kipr Türk Respublikası bələdiyyələrinin (Girne, Gonyeli-Alayköy) nümayəndələri ilə təcrübə mübadiləsi təşkil edilmiş, yerli büdcənin formallaşmasında əsas gəlir mənbələri, bələdiyyələrin fəaliyyətində müasir innovasiyaların tətbiqi, mehmanxana, sanatoriya-kurort və turizm xidməti göstərən şəxslərdən ödənişlərin alınması məsələləri müzakirə edilmişdir;

Şimali Kipr Türk Respublikası bələdiyyələrinin
önümayəndləri ilə görüş, 7 dekabr 2023-cü il

- 14.12.2023-cü il tarixdə Bosniya və Herseqovina (Srebrenik və Gracanica) bələdiyyələrinin nümayəndələrinin iştirakı ilə keçirilmiş görüşdə yerli əhalinin rifahının yaxşılaşdırılması məqsədilə bələdiyyələr tərəfindən qəbul edilən iqtisadi layihələr, həmçinin bələdiyyələrin fəaliyyətində rəqəmsal texnologiyaların tətbiqi və digər məsələlərlə bağlı müzakirələr aparılmışdır;

Son iki tədbirdə iştirak edən Türk Dünyası Bələdiyyələr Birliyinin Baş katibi Fahri Solak çıkış edərək belə görüşlərin keçirilməsini təqdir etmiş, Türk dünyası ölkələri arasında münasibətlərin daha əhatəli və ardıcıl qurulmasında bələdiyyələrarası əməkdaşlığın xüsusi əhəmiyyətini vurğulamışdır.

"Gələcəyə uyğun şəhərlər" adlı forum, 04-05 oktyabr 2023-cü il

- Oktyabrın 4-5-də BMT-nin İnkişaf Programının və Avropa İttifaqının birgə təşkilatçılığı ilə "İqtisadi inkişafı dəstəkləyən bələdiyyə sədrləri" (M4EG) regional layihəsi çərçivəsində Gürçüstan Respublikasının Batumi şəhərində keçirilmiş "Gələcəyə uyğun şəhərlər" adlı forumda Bələdiyyələrlə iş mərkəzinin, Xirdalan, Mingəçevir, Naftalan, Səbail və Urva bələdiyyələrinin nümayəndələri iştirak etmişlər. Tədbirdə layihənin icraçıları Azərbaycan bələdiyyələrinin layihəyə qoşulmasında dəstəyinə görə

Ədliyyə Nazirliyinə minnətdarlıqlarını bildirmiş, həmçinin BMT rəsmiləri ölkəmizdə bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarətin həyata keçirilməsi ilə yanaşı, onlara metodoloji köməklik göstərilməsi və hüquqi maarifləndirmə sahəsində nazirliyin fəaliyyətini maraqla qarşılıyaraq təqdir etmişlər.

Cari ilin noyabr-dekabr aylarında isə adıçəkilən layihə çərçivəsində BMT-nin İnkışaf Programının Azərbaycandakı Nümayəndəliyi tərəfindən Bakı şəhərində və regionlarda (Lənkəran, Mingəçevir, Şəki şəhərlərində) təlimlər keçirilmişdir. Tədbirlərdə 55 bələdiyyə nümayəndəsi, Bələdiyyələrlə iş mərkəzinin və regional ədliyyə idarələrinin əməkdaşları iştirak etmişlər.

Ümumilikdə 2023-cü il ərzində həyata keçirilən tədbirlər ölkəmizdə bələdiyyələrin fəaliyyətində qanunçuluğun təmin olunmasına, yerli büdcə gəlirlərinin yaxşılaşdırılmasına, bələdiyyələrin yerli özünüidarəetmə orqanı kimi ictimai nüfuzun artırılmasına və digər aktual məsələlərin həllinə yönəlmüşdür.

2024-cü ildə ölkəmizdə bələdiyyələrin yaranmasının 25 ilinin tamam olması ilə əlaqədar Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən Tədbirlər Planı hazırlanmışdır. Milli Məclisin Regional məsələlər komitəsi, Bələdiyyələrin Milli Assosiasiyaları və digər aidiyyəti qurumlarının iştirakı ilə ilboyu silsilə tədbirlərin keçirilməsi nəzərdə tutulur.

Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarətin həyata keçirilməsi, onların işinin qanuna uyğun təşkilinə kömək və metodoloji yardım göstərilməsi sahəsində tədbirlər davam etdirilir.

**Azərbaycan Respublikasının
Ədliyyə Nazirliyi**

Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarətin
həyata keçirilməsi ilə bağlı illik məruzə (2023-cü il üzrə).
Bakı, «Ədliyyə Nəşriyyat Evi» MMC, 2024, 24 səhifə, Tiraż 160 ədəd